

NOTAT

Klimabudget 2015 - fordeling af midler

Dette notat beskriver status på de enkelte indsatsområder i 2014 og forslag til indsatser i 2015.

Strategisk energiplanlægning og konkrete energiprojekter

Status

Arbejdet med den strategiske varmeplan blev så småt påbegyndt i 2013, men det er først i 2014, at arbejdet for alvor har taget fart. Planen har fokus på:

- Hvordan byer i Slagelse kommune skal varmforsynes, når de eksisterende installationer, anlæg og værker er udtjente?
- Hvordan landdistrikterne skal varmforsynes, når de eksisterende installationer og anlæg er udtjente (fjernvarme, nabovarme, individuelle løsninger mv.)?
- Hvordan kan/vil vi arbejde med energibesparelser og understøtte deres realisering?
- Hvordan kan vi i Slagelse kommune understøtte et fleksibelt energisystem (smart grid) og dermed understøtte et effektivt samspil mellem varme-, gas- og elnettet?

Arbejdet koordineres med de regionale STEPS-projekter, der gennemføres i regi af Energiklyngecenter Sjælland (jf. afsnittet om medlemskab af Energiklyngecenter Sjælland).

Slagelse Kommune har ekspertise inden for energiplanlægning og udfører derfor selv en del af analyserne, udover at varetage den lokale projektledelse og dialog med lokale interessenter mv. Energiklyngecenter Sjælland og eksterne konsulenter bistår med faglig sparring og diverse udredninger.

Status på arbejdet er, at det aktuelle energiforbrug er kortlagt, prognoser over fremtidens energiforbrug er udarbejdet, energidistrikterne er kortlagt ift. deres respektive energibesparelspotentialer mv., fremtidige muligheder for forsyning af byerne er ved at blive undersøgt, og det er kortlagt i hvilke landsbyer, det kunne være rentabelt at etablere nabovarmeprojekter. Derudover er der formuleret forslag til lokale målsætninger/pejlemærker for fremtidens energisystem. Desuden er kommunens erhvervsliv blevet screenet ift. energibesparelser og muligheder for at udnytte overskudsvarme.

Arbejdet foregår i tæt samarbejde med interessenterne, og der er afholdt møder med bl.a. SK Forsyning, AffaldPlus, DONG Gas Distribution, SEAS-NVE og nabokommunerne udover de møder, som er afholdt tværregionalt i STEPS-regi.

Hvad skal der ske i 2015?

Arbejdet med planen færdiggøres. Det indebærer, at der skal gennemføres yderligere analyser og dialoger med interessenter. Og der skal skabes overblik over de enkelte aktørers handlemuligheder, og hvad der sker lovgivningsmæssigt og strukturelt i branchen. Videns grundlaget skal omsættes i strategiske retninger for fremtidens varmforsyning og energiindsats i Slagelse kommune, og der skal opstilles konkrete indsatsområder og handlinger.

Det forventes, at der afholdes temamøde med EPM i januar og et fælles temamøde med energiselskaberne, LTE og EPM i foråret, og at planen kan godkendes i byrådet i løbet af efteråret 2015.

Derudover skal der arbejdes med udmøntning af varmeplanen. Vi forventer, at der i løbet af 2015 kan igangsættes 1-2 konkrete energiprojekter.

Vi foreslår, at der afsættes 710.000 kr. til området. Midlerne skal bruges til løn, konsulentbistand, borger/-interessentinddragelse og formidling. Der er pt. ansat en medarbejder til at varetage både arbejdet med den strategiske varmeplan og myndighedsbehandling inden for energiområdet. Finansieringen af vedkommende sker dels via klimamidler og dels via konto 06.

Medlemskab af Energiklyngecenter Sjælland

Status

Slagelse Kommune har siden 2012 været medlem af Energiklyngecenter Sjælland (EKCS). Slagelse Kommune deltager i de tværkommunale projekter Bioenergi Sjælland, STEPS I (strategisk tværkommunal energiplanlægning) og STEPS erhverv (energieffektiviseringer og omstilling til vedvarende energiløsninger i erhvervsvirksomheder). EKCS fungerer som projektleder og udover Slagelse deltager en lang række andre kommuner, Region Sjælland, DTU, RUC og forsynings- og affaldsselskaber i projekterne.

Hvad skal der ske i 2015

Deltagelse i STEPS projekterne fortsætter frem til medio juni, hvor de afsluttes.

Medlemskabet i sin nuværende form udløber medio 2015. KKR har den 12. november 2014 besluttet at anbefale overfor kommunerne, at Energiklyngecenteret fortsætter valgperioden ud, og at de enkelte kommuner opretholder medlemskabet af centeret. Det årlige kontingent er ca. 1,89 kr. pr. indbygger, svarende til ca. 145.000 kr. for Slagelse Kommune.

Center for Teknik og Miljø oplever, at kommunen får et stort udbytte af medlemskabet. Det skaber mulighed for en bred kontaktflade med de andre kommuner og et forum, hvor fælles udfordringer og muligheder kan drøftes og kvalificeres. Ligeledes får vi gennem de konkrete projekter faglig sparring og konkret faglig bistand fra centeret. Det anbefales derfor, at medlemskabet fortsætter.

I henhold til vedtægterne kan Slagelse Kommune tidligst melde sig ud af Energiklyngecenteret pr. 1. januar 2016. Der afsættes således 145.000 kr. til medlemskab for 2015.

Fej for egen dør

Status

Center for Kommunale Ejendomme har i mange år arbejdet på at vedligeholde og energirenovere de kommunale bygninger. Energirenoveringspuljen under LTE-udvalget anvendes til disse tiltag.

Der har på klimabudgettet de seneste par år været afsat midler til medfinansiering af det EU-støttede projekt Renergy, som afsluttes ved udgangen af 2014. I arbejdet med Renergy er der oparbejdet et grundigt kendskab til kommunens forbrug, og der er udarbejdet et katalog over besparelsespotentialer og forskellige metoder, både i forhold til mindre tekniske løsninger og adfærdsændringer. Trods store tiltag og investeringer i energirenoveringer er energiforbruget i flere bygninger stigende, og der er fortsat fornuftige besparelser at hente ved øget indsats på adfærd og energi forbrug, både ved drift af bygninger og ved kørsel.

Der er i 2014 gennemført forskellige konkrete tiltag bl.a. undervisningsforløb på skoler og facilitering af netværk for serviceledere på de decentrale virksomheder.

Hvad skal der ske i 2015

Trods besparelsespotentialer og vigtigheden af, at kommunen er "rollemodel" over for omgivelserne, lægger Center for Teknik og Miljø op til, at der i 2015 ikke prioriteres midler til dette område.

Der blev i forbindelse med budgetforhandlinger 2015 fremsat budgetønske i LTE-udvalget til projektet "Klog Drift", der omhandler energibesparelser i egen drift, men dette blev ikke medtaget i budgettet for 2015. Centeret anbefaler derfor, at eventuelle indsatser inden for egen drift drøftes politisk i løbet af 2015 i regi af den kommunale ejendomsstrategi under LTE-udvalget og den strategiske varmeplan.

Slagelse Kommune har siden 2009 været klimakommune under Danmarks Naturfredningsforening. Aftalen om klimakommune forpligter kommunen til at nedbringe CO₂-udledningen fra egen drift med 2 % frem til 2015. Det anbefales, at der i forbindelse med

ovenstående også tages stilling til, om klimakommuneaftalen skal forlænges, og om der skal opstilles energibesparelsesmål for kommunens egen drift.

Energitjek Slagelse

Status

Det er nu godt et halvt år siden, at Slagelse Kommune og SK Forsyning lancerede initiativet Energitjek Slagelse. Her kan boligejere få et gratis besøg af en energivejleder, der gennemgår boligen for mulige energibesparelser.

Indtil videre har godt 150 borgere haft besøg af Energitjek Slagelse, og yderligere 80 private energitjek er i kalenderen. Energivejledernes besøg har været godt spredt ud over kommunen, og en del af tjekkene har allerede ført til, at boligejerne har sat gang i større eller mindre energirenoveringer. Det er på nuværende tidspunkt igangsat og planlagt investeringer for ca. 16 mio. kr. Især har borgerne givet udtryk for, at vejledernes tilbud om at fungere som sparringspartner, når renoveringsprojekterne skal sættes i gang, er en stor hjælp for borgerne.

Energitjek Slagelse er en udmøntning af samarbejdsaftalen mellem Slagelse Kommune og SK Forsyning. Ordningen løber foreløbig over 2 år, og kommunen bidrager med 1,2 mio. kr. til SK Forsyning, fordelt over perioden. Projektet afsluttes i maj 2016.

Hvad skal der ske i 2015

Ordningen videreføres, og der stilles hele tiden skarpt på, hvordan ordningen kan udvikles og markedsføres mest effektivt. Viden fra arbejdet med den strategiske varmeplan om energisparepotentiale af forskellige områder i kommunen skal bruges til at målrette indsatsen.

Der afsættes 600.000 kr. i 2015 i henhold til samarbejdsaftalen.

Grøn Erhvervsudvikling (Energinetværk Slagelse)

Status

Energinetværk Slagelse er en forening for virksomheder, som arbejder med energi og klimaløsninger. Netværket har fokus på vidensdeling om energirigtige løsninger og på at udvikle samarbejde på tværs af faggrupper, som kan komme både virksomhederne og kunderne til gode.

Slagelse Kommune har i perioden 2012-2014 understøttet Energinetværk Slagelse ved at facilitere netværks- og bestyrelsesmøder og ydet faglig sparring i forhold til udvikling af netværket.

EPM besluttede i august 2014 at imødekomme ansøgningen fra Energinetværk Slagelse om at fortsætte Slagelse Kommunes tovholderfunktion i 2015 og 2016. Den årlige udgift er 100.000 kr., som finansieres med 150.000 kr. fra puljen til Grøn Erhvervsudvikling under Center for Vækst og Bosætning og 50.000 kr. fra klimamidlerne.

Hvad skal der ske i 2015

Slagelse Kommune varetager tovholderfunktionen for Energinetværket, og der afsættes 25.000 kr. hertil fra klimamidlerne i henholdsvis 2015 og 2016.

Skovrejsning

Status

Samarbejdsaftalen med Naturstyrelsen om at etablere 300 ha bynær skov og natur nord for Slagelse, der blev indgået i december 2012, er godt i gang med at blive udmøntet i praksis. De første ca. 30 ha er opkøbt, og detailplanlægningen for dette areal er ved at være på plads.

Inden for den seneste måned har to lodsejere henvendt sig med interesse i at frasælge arealer på i alt ca. 32 ha. Der er indledt dialog/forhandlinger med dem.

Det er ønsket, at området kan bruges og skabe værdi og oplevelser fra den dag, de første træer er plantet. Derfor arbejdes der løbende på at udvikle faciliteter, naturformidling og aktivitetsmuligheder. Det sker i samarbejde med det nedsatte brugerråd, øvrige interessenter, borgerne og kommunens øvrige centre. Der er blandt andet indledt dialog med Rosenkildeparken om et stiforløb foruden overdragelse af et tilgrænsende areal, der i forvejen er udlagt som grønt område. Selandia er ligeledes en nær samarbejdspart i forhold til at sammentænke skovprojektet med Selandias offentlige tilgængelige arealer og undervisning i landbrug, gartneri og oplevelsesøkonomi.

En kulturhistorisk undersøgelse af skovrejningsområdet er igangsat og forventes færdig inden udgangen af 2014. Interessante historier, der dukker op, vil givet vis kunne engagere områdets beboere yderligere i projektet og ikke mindst skaffe stof til interessant formidling for skovens publikum.

Der er udarbejdet en kommunikationsplan, som skal sikre, at vi løbende formidler om skoven og dens udvikling til borgerne og andre interessenter.

Slagelse Kommune betaler i gennemsnit 1 mio. kr. per år til Naturstyrelsen til opkøb af arealer. Udgifter til jordopkøb fordeles med 60 % til Kommunen og 40 % til Naturstyrelsen. EPM besluttede i november, at de overførte klimamidler fra 2013 på 640.000 kr. skal bruges som forhåndsindbetaling til Naturstyrelsen for 2015.

EPM fik på mødet den 4. november en orientering om projektets status, og der henvises til dagsordenspunktet for yderligere oplysninger.

Hvad skal der ske i 2015

Den kulturhistoriske undersøgelse fremlægges i begyndelsen af året for brugerrådet og lodsejerne, som ved samme lejlighed også er velkomne med deres egne fund og historier. Der skal i 2015 arbejdes med at omsætte undersøgelsens resultater til konkret formidling, som kan give området øget identitet og oplevelsesværdi.

Indvielsen af skoven er planlagt at finde sted i foråret 2015. Inden indvielsen udskrives en navnekonkurrence, så borgerne kan være med til at bestemme, hvad skoven skal hedde. Når detailplanlægningen af de opkøbte arealer er helt færdig, vil Naturstyrelsen i begyndelsen af det nye år sende opgaven med at grave, plante og hegne i udbud.

I 2015 ønsker vi at fortsætte arbejdet med at udvikle faciliteter, natur- og kulturformidling og aktivitetsmuligheder gennem samskabelse og partnerskaber. I tråd med EPMs udmelding på mødet i november skal der arbejdes på at skabe størst muligt sammenhæng mellem skovområdet og nordbyens grønne områder. Det betyder, at der skal afsættes midler til formidling, faciliteter og anlæg af kortere stiforbindelser mv.

Vi foreslår, at der i 2015 afsættes 775.000 kr. til skovprojektet. Heraf afsættes 360.000 kr. til restindbetaling til Naturstyrelsen og 415.000 kr. til formidling, faciliteter og anlæg af kortere stiforbindelser mv.

Højvandssikring/kystbeskyttelse

Status

Højvandssikring er i klimatilpasningsplanen udpeget til det indsatsområde, som er vigtigst at arbejde med i forhold til at klimatilpasse Slagelse kommune.

Korsør er i henhold til oversvømmelsesdirektivet udpeget som oversvømmelsestruet, og vi har i 2014 udarbejdet forslag til risikostyringsplan for Korsør. Planen samler og evaluerer den tidligere indsats og udpeger fremtidige tiltag. Planen blev godkendt i byrådet i december og skal nu sendes ud i 6 måneders offentlig høring.

Vi har siden efteråret 2013 været i dialog med grundejere i Halsskov om at sikre området mod oversvømmelser. Der er udarbejdet skitseprojekter for 3 områder, og disse er efter EPM's godkendelse i august 2014 sendt ud til borgerne, som har tilkendegivet deres interesse i, om projekterne skal gennemføres. Næste skridt er, at EPM i begyndelse af det nye år skal tage stilling til, om sagerne skal fremmes. Undervejs i processen med grundejerne i Halsskov er der opstået en drøm blandt grundejerne om at kombinere den traditionelle kystbeskyttelse med

etablering af et rekreativt område i form af en strandpark. Vi har ligeledes faciliteret grundejerne i denne proces.

Processen med at etablere et dige i Næsby Strand blev genoptaget i 2014. Der er gennemført informationsmøder med grundejerne, nedsat en digegruppe og gennemført interesselikvidering blandt grundejerne, som viser, at der er flertal for projektet. På den baggrund besluttede EPM i juni, at der skal arbejdes videre med projektet. Skitseprojektet er tæt på at være udarbejdet, og det skal efterfølgende sendes i høring hos grundejerne.

Hvad skal der ske i 2015

Processen med diger i Halsskov og Næsby fortsætter i 2015. Der skal afholdes møder med grundejerne og skitseprojekterne skal tilrettes med henblik på at fastlægge digernes endelige udformning, placering og størrelse. Derudover skal grundejernes forslag til, hvordan udgifterne til digerne skal fordeles mellem parterne tilrettes og godkendes i byrådet. Det forventes, at der skal laves udbud for diget i Næsby i løbet af 2015. Der afsættes ikke midler til rådgiverbistand til udbud for Halsskov digerne, da vi forventer, at dette først bliver aktuelt i 2016.

Når den offentlige høring af risikoplanen er afsluttet, skal høringssvarene behandles, og planen skal tilrettes og godkendes i byrådet.

Som det fremgår af klimatilpasningsplanen og risikostyringsplanen, er Korsør bymidte oversvømmelsestruet. Det nyligt nedsatte § 17 stk. 4 udvalg "Korsør – byen møder vandet" skal blandt andet forholde sig til, hvordan området ønskes sikret mod oversvømmelser. Det er vores forventning, at der i løbet af 2015 skal igangsættes en proces, hvor muligheder for at sikre området mod oversvømmelser undersøges nærmere, og der indledes en dialog med de berørte grundejere. Hvorvidt dette igangsættes i 2015 afhænger dog meget af § 17 stk. 4 udvalget.

§ 17 stk. 4 udvalget skal blandt andet forholde sig til Halsskov Strandpark projektet. Vi vil yde faglig sparring til udvalget i forhold til Halsskov Strandpark. Men fremskyndes projektet i 2015, skal projektledelse og anden støtte ske via andre midler end klimamidlerne.

Der afsættes ikke særskilte ressourcer til kystbeskyttelsesprojekter i Bisserup og Skælskør i 2015. Det betyder, at vi ikke vil tage initiativ til at starte kystbeskyttelsessager op i disse områder, og at der ikke afsættes midler til at stå i forskud. Hvis grundejerne ønsker sparring, vil vi naturligvis imødekomme dette.

Vi foreslår, at i alt afsættes 950.000 kr. til højvandssikring i 2015. Midlerne skal bruges til løn, konsulentbistand, formidling og borgerinddragelse. Der bruges 1,3 årsværk til området, hvoraf ca. halvdelen finansieres af klimamidlerne.

Klimatilpasning (håndtering af regnvand i byerne og det åbne land)

Status

I 2014 har fokus især været rettet på vedtagelse af klimatilpasningsplanen.

Vi har i Kr. Stillinge startet et borgerinddragelsesprojekt op med 47 husstande. Projektet fokuserer på regnvandshåndtering i haverne. Der har været afholdt møder med grundejerne, hvor de har fået inspiration og faglig sparring til, hvordan de kan håndtere regnvand på egen grund. Og der er igangsat undersøgelser, som skal måle effekten af projektet i forhold til det terrænnære grundvand. Som led i projektet har vi indledt samarbejde med Slagelse Erhvervscenter, private virksomheder og Selandia for at afdække projektets erhvervsmæssige vækstpotentiale. Et af målene med projektet er at gøre sagsbehandlingen mere enkel og hurtigere.

Selvom klimatilpasningsplanen prioriterer kystbeskyttelse højest og det åbne land lavest arbejder vi kontinuerligt på at finde egnede projekter til at opmagasinere vand i det åbne land. Slagelse Kommune fik i 2013 udarbejdet en model, der kan regne på vandstande i hele vandløbssystemet. Modellen blev brugt til at lokalisere de områder, der er mest udsatte og samtidigt de områder, hvor der er bedst mulighed for at opmagasinere vand. Et af de lovende projekter er "Harrested sø". Næsten al vand fra Slagelse by løber via Skidenrenden mod vest til Tude Å. Klimaprojektet Harrested sø vil åbne muligheder for at lede en del af vandet mod sydøst og opmagasinere vandet i søen. Søen kan så langsomt tømmes, når vandstanden i vandløbene er faldet igen. Med reetableringen af Harrested sø vil det være muligt at mindske antal af oversvømmelser på den øverste del af Seerdrup Å, som er særligt ramt.

Vi har i 2014 fået lavet forundersøgelser af projekt "Harrested sø". De foreløbige undersøgelser viser, at man kan mindske vandføringen i forbindelse med store nedbørshændelser. Det kan være med til at mindske antallet af oversvømmelser i den øvre del af Seerdrup Å. Der er ikke udarbejdet et skitseprojekt, så derfor er det ikke muligt på baggrund af de nuværende undersøgelser at udtale sig om en endelig økonomisk ramme, udbredelse af søen og lodsejertilslutninger.

Hvad skal der ske i 2015

Vi lægger op til, at klimatilpasning af byerne primært håndteres via spildevandsplanen. Helt overordnet arbejder vi på at få borgene til at håndtere regnvand på egen grund. Derudover vil vi i samarbejde med SK Forsyning gennemføre mindre klimatilpasningsprojekter. Indsatsen finansieres af SK Forsyning. Der gennemføres ikke større projekter i 2015.

Det igangsatte arbejde i Kr. Stillinge afsluttes og udbredes til andre landsbyer. Arbejdet sker som led i spildevandsplanen. Der afsættes 125.000 kr. til at understøtte processen.

EPM har i forbindelse med behandling af klimatilpasningsplanen besluttet, at der skal udarbejdes en prioriteret plan for det åbne land. Denne udarbejdes i 2015, og igangsættelse af klimatilpasningsprojekter i det åbne land afventer vedtagelse af denne plan. Der afsættes således ikke ressourcer til klimatilpasningsprojekter i det åbne land i 2015.

Gennemførelse af de udpegede projekter i klimatilpasningsplanen kræver tværorganisatorisk samarbejde og inddragelse af borgere og virksomheder. Da EU LIFE-programmet i år er udvidet til at understøtte implementering af klimatilpasningsplaner, har vi sendt en ansøgning om støtte til arbejdet med implementering af vores klimatilpasningsplan. Projektet har en samlet økonomisk ramme på ca. 3,2 mio. kr. Heraf støtter EU med ca. 1,8 mio. kr. Kommunens egenfinansiering dækkes af eksisterende løntimer. Derudover er der et finansieringsbehov på cirka 1 mio. kr., som skal dækkes af klimamidlerne over den 2 årig projektperiode. Midlerne skal anvendes til projektansættelse og til at understøtte konkrete klimatilpasningsprojekter inden for kystområdet, byerne og det åbne lande. Projektet løber i 2 år, og såfremt at EU godkender ansøgningen, vil projektstart være august/september 2015.

Imødekommer EU ansøgningen, vil sagen blive rejst for EPM, så udvalget kan beslutte, om ansøgningen skal fastholdes eller trækkes tilbage. Der reserveres 150.000 kr. i 2015 til ansættelse af en projektleder.

Samlet set foreslår vi, at der afsættes 275.000 kr. til området i 2015.